

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
SECOND SEMESTER
Subject: Indian Foreign Policy (POLMJC-203)

Date: 15/12/2025

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

- Instructions:** 1) Attempt all Questions as per the Instructions.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any TWO of the following questions in 500 words. (2X15 marks) (30)**
1. Analyse the continuity and changes in the decision-making process of India's foreign policy.
2. Discuss in detail the Geo-political determinants of India's foreign policy.
3. Conduct a diplomatic analysis of India's foreign policy with USA and Russia.
- Q. 2) Answer any TWO of the following questions in 300 words. (2X10 marks) (20)**
1. Explain the role of India's foreign policy in building relations with regional organizations such as SAARC & ASEAN
2. Evaluate India's demand for permanent membership in the UN Security Council.
3. Write the current relevance of the Non-Alignment Movement on India's foreign policy.
- Q. 3) Answer any TWO of the following questions in 100 words. (2X5 marks) (10)**
a. What are the main objectives of India's foreign policy?
b. Explain India's position on CTBT and NPT.
c. Explain the major aspects of India-Bangladesh relations.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) दिलेल्या सूचनेनुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
२) उजवीकडील तकत्यातील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) उत्तरे अचूक आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांमध्ये लिहा. (२ X १५) (३०)**
१. भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील निर्णय निर्धारण कार्यपद्धतीतील सातत्य व परिवर्तन यांचे विश्लेषण करा.
२. भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे भु-राजकीय निर्धारक घटकांची सविस्तर चर्चा करा.
३. अमेरिका आणि रशिया सोबत भारताचे परराष्ट्र धोरण विषयक कुटनीतीचे विश्लेषण करा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (२ X १०) (२०)**
१. सार्क आणि आशियान या प्रादेशिक संघटनांशी संबंध घडविण्यात भारताच्या परराष्ट्र धोरणाची भूमिका स्पष्ट करा.
२. भारतांच्या संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या सुरक्षा परिषदेत कायमस्वरूपी सदस्यत्वच्या मागणीचे मुल्यमापन करा.
३. अलिप्ततावादी चळवळीचे भारताच्या परराष्ट्र धोरणावर आजचे प्रासंगिक महत्त्व लिहा.
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (२ X ०५) (१०)**
अ) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाची मुख्य उद्दिष्टे कोणते आहेत?
ब) CTBT आणि NPT विषयी भारताची भूमिका स्पष्ट करा.
क) भारत-बांग्लादेश संबंधाचे प्रमुख पैलू स्पष्ट करा.